

Sąd Najwyższy podjął uchwałę w sprawie terminu przedawnienia roszczeń do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (sygn. III CZP 50/13)

Sąd Najwyższy podjął w dniu 29 października 2013 r. kolejną uchwałę na podstawie wniosku skierowanego przez Rzecznika Ubezpieczonych, tym razem w sprawie terminu przedawnienia roszczeń do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (sygn. III CZP 50/13).

W dniu 23 maja 2013 r. Rzecznik Ubezpieczonych zwrócił się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o podjęcie uchwały mającej na celu rozstrzygnięcie rozbieżności w orzecznictwie dotyczących problematyki przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody w kontekście zadań realizowanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny ([treść wniosku](#)). W odniesieniu bowiem do odpowiedzialności za szkody (przede wszystkim na osobie, a także w ograniczonym zakresie w mieniu) wyrządzone w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem mechanicznym, w przypadku gdy nie ustalono ich tożsamości, Fundusz każdorazowo przyjmuje trzyletni termin przedawnienia wynikający z art. 442¹ § 2 k.c. Neguje natomiast możliwość przyjęcia dwudziestoletniego terminu przedawnienia na podstawie art. 442¹ § 2 k.c., gdyż jego zdaniem przepis ten bezwzględnie wymaga ustalenia, że przestępstwo zostało popełnione przez konkretną osobę, a nieustalenie sprawcy stanowi okoliczność, wobec której nie jest możliwe rozstrzygnięcie, że doszło do popełnienia przestępstwa. Rzecznik Ubezpieczonych stwierdził na podstawie przeprowadzonej analizy orzecznictwa sądów powszechnych poważne rozbieżności, które uzasadniały poddanie tego zagadnienia prawnego rozstrzygnięciu powiększonego składu Sądu Najwyższego. Nota bene Sąd Najwyższy w zwykłym składzie miał już okazję wypowiedzieć się w tej sprawie, jednak korzystny dla poszkodowanych wyrok z dnia 19 lipca 2012 r. (sygn. II CSK 653/11) nie przełożył się na zmianę praktyki stosowanej przez Fundusz i nie spowodował ujednoczenia orzecznictwa sądów powszechnych.

W dniu 29 października 2013 r. Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów Izby Cywilnej podjął uchwałę o treści: „**Roszczenie pokrzywdzonego o naprawienie szkody wynikłej ze zbrodni lub występku wyrządzonej w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem, których tożsamości nie ustalono (art. 98 ust. 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 109a ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych), przedawnia się na podstawie art. 442(1) § 2 Kodeksu cywilnego**”.

Wydana uchwała stanowi zatem pozytywną odpowiedź na pytanie zadane przez Rzecznika Ubezpieczonych. Sąd Najwyższy przedstawił jasną wykładnię, z której jednoznacznie wynika konieczność przyjęcia względem Funduszu dłuższego terminu przedawnienia w sytuacji, gdy roszczenie dotyczy naprawienia szkody wynikłej ze zbrodni lub występku. Sąd uznał zatem zapewne, że zasad odpowiedzialności karnej nie można wprost odnosić do reguł odpowiedzialności Funduszu, która w tego typu przypadkach wchodzi przecież w grę wyłącznie wówczas, gdy nie można było ustalić sprawcy deliktu. Należy zatem przyjąć, że oprócz ustalenia przedmiotowych cech przestępstwa dla stwierdzenia jego popełnienia wystarczająca jest taka ocena okoliczności popełnienia czynu karalnego, która - przy uwzględnieniu jedynie kryteriów obiektywnych - pozwala na stwierdzenie, iż działanie sprawcy było w danych okolicznościach zawinione. Nie do obrony jest zatem przywoływana na poparcie odmiennego zapatrywania karkołomna argumentacja, wedle której skoro sprawca odjechał z miejsca zdarzenia i nie został ustalony, nie można wykluczyć, że czyn zabroniony został popełniony przez dziecko, osobą chorą psychicznie lub upośledzoną umysłowo.

Zaznaczyć w tym miejscu trzeba, iż Rzecznik Ubezpieczonych od lat starał się przekonać Fundusz do zmiany dotychczasowego stanowiska, jednak bez skutku. Nie udało się nam również podjęta w 2011 r. próba przeformowania zmian legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych przepisu, zgodnie z którym w przypadku szkody na osobie wyrządzonej przez nieustalonego sprawcę, w której równocześnie u któregośkolwiek uczestnika zdarzenia nastąpiła śmierć, naruszenie czynności ciała lub rozstrój zdrowia, trwający dłużej niż 7 dni, roszczenie o świadczenie do Funduszu ulegałoby przedawnieniu z upływem lat 20 od dnia wyrządzenia szkody. Dopiero zatem żmudna analiza najnowszego orzecznictwa, jak się okazało - rozbieżnego, pozwoliła nam na przedstawienie tego ważkiego dla poszkodowanych problemu do rozważenia przez Sąd Najwyższy. Oczekując na opublikowanie uzasadnienia podjętej uchwały wyrażamy nadzieję, że przyjęte przez Sąd Najwyższy rozstrzygnięcie zostanie zaaprobowane przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, a co za tym idzie wpłynie na całkowite rozwiązanie omawianego problemu.

Tomasz Młynarski

główny specjalista w Biurze Rzecznika Ubezpieczonych

Strona została wydrukowana z serwisu internetowego **Biura Rzecznika Ubezpieczonych**.

Oryginał znajduje się pod adresem <http://www.rzu.gov.pl/z-prac>

[biura/Sad_Najwyzszy_podjal_uchwale_w_sprawie_terminu_przedawnienia_roszczen_do_Ubezpieczeniowego_Funduszu_Gwarancyjnego](#)